

Colofon

Hoofdredactie:

F. Kleine Snuverink, S. Pleij

Vaste medewerkers

L. Brunt, R. Kagie

A. Klukhuhn, E. van Iterson

Medewerkers aan dit nummer

D. Van Eijkeren, R. Van 't Erve,

P. Claasen, A. Jongstra

K. Groet, G. Lester,

DJ 'Rudy' Rudie

Kopij graag naar Schiller

Rembrandtplein 24-a

info@cafeschiller.nl

Sudoku!

Moeilijk & Makkelijk

			2				6	3
3					5	4		1
		1			3	9	8	
								9
			5	3	8			
	3							
	2	6	3			5		
5		3	7					8
4	7				1			

7	9					3		
					6	9		
8			3				7	6
					5			2
		5	4	1	8	7		
4			7					
6	1			9				8
		2	3					
		9					5	4

SCHILLER GAZET

Oprecht & Onafhankelijk

Schiller Gazet Jaargang 1 Nummer 7 2010

Redactie

F. K-S. & S.P.

Gewaardeerde lezer,

Een nieuw tijdperk wrikt de deur van ons verlangen open. En toch dolen wij nog rond in de tussentijd, een transitieperiode die zich als een oneindige harmonica blijkt uit te vouwen vooraleer wij ons in de zekerheid van een nieuwe wereld geborgen weten. Wij navigeren met onze Blackberry of Iphone, maar plakken onze band met kleverig bladenpakspul. Hoe reageert hierop uw vertrouwde (en toegenegen!) Schiller Gazet?

Wij spreken twee woorden uit: Ten Aanval!

Jawel lezer, want nu de Ipad zijn intrede doet ook in Nederland, iedereen straks een ereader of web connecting tool bezit en internet ons leven regeert, nu ziet u hier de troef van de Schiller Gazet. Ons antwoord op de Ipad luidt: IPotlood.

Het betreft een geraffineerde vernieuwing, namelijk nieuwe mogelijkheden voor interactiviteit van de aloude courant. Onderstrepingen, notities, reflectie of het oplossen van puzzel en spel: het kan nu allemaal direct en onmiddellijk met het Ipotlood: periodiek en potlood ineen. Het Ipotlood, met dank aan ons onvolprezen ontwerpersduo Styn en Lucas. Hier past een welgemeend 'Chapeau!'

Zoals u snel zal opvallen staat in deze (extra dikke!) aflevering de Viltjes-column in het teken van het spel. Een spel speciaal ontworpen voor tussen het voor- en hoofdgerecht in (maar het doet het ook erg goed tijdens borrel of natafelen op het terras!)

Lezer Ludens, nu nog dit: bent u bekend met de misère van de literaire tijdschriften? Heeft u weet van de debatavonden en klaagzangen rond dit uitstervend fenomeen? Wat, vraagt u zich misschien af, is daarin de positie van de Schiller Gazet? Geconfronteerd met die vraag zwijgen wij beleefd, schuiven eens ietwat zenuwachtig over het gladde kussen van onze stoel en zeggen dan tegen elkaar: Zullen we nog een glas bestellen?

Vriend, het was ons andermaal een eer. Wij dragen ons nummer op aan... U!

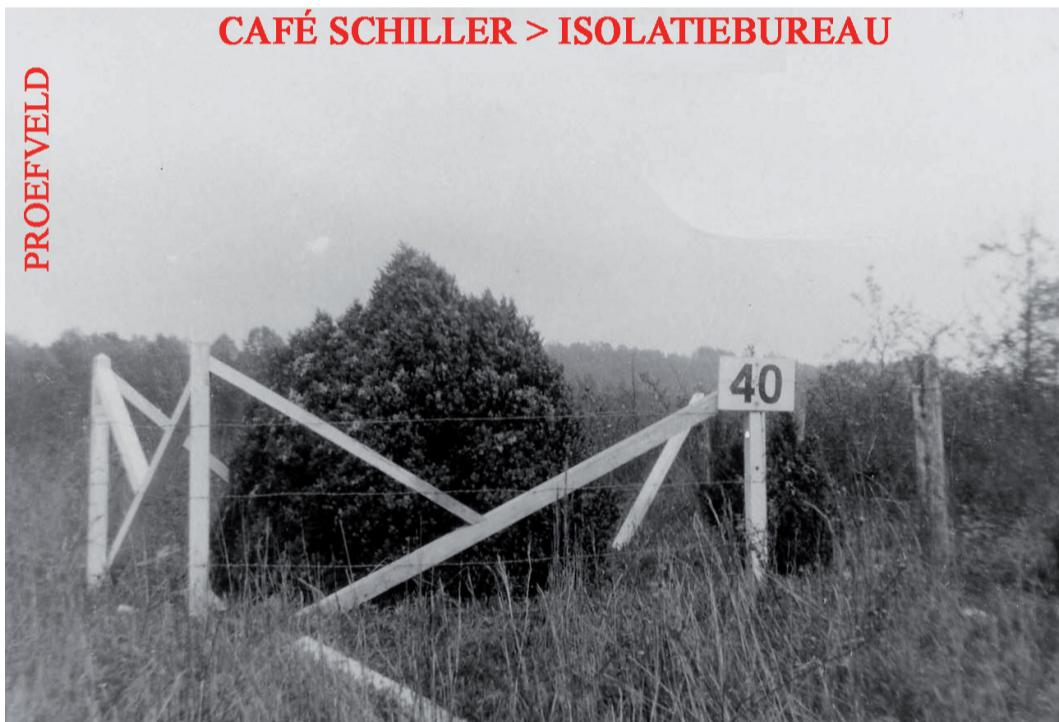
In De Glazen Kastjes

Tussen Glas en Engels

Karel Glastra van Loon en Peer Engels

Stichtelijk, vierkant, afgemeten, somber, weloverwogen, hoopvol, vredig, verwaaid, vaag, bestiaal, kommerlijk, wankel, subtiel, sportief. Dat zijn de groeten die de vrienden Karel Glastra van Loon en Peer Engels elkaar sturen in de briefwisseling die de twee voerden tussen mei '91 en november '93. Een deel ervan verscheen in het tijdschrift Mens en Gevoelens.

De twee leerden elkaar kennen in het Amsterdamse cabaretgezelschap Herenakkoord en wisten van meet af aan een stevige vriendschap op te bouwen. Onderwerpen als vrouwen en uitgaan worden moeiteloos verbonden aan eeuwigheid en politiek, verhalen worden uitgewisseld, fictie zowel als non-fictie zorgen voor amusante, heel menselijke en vooral indrukwekkende brieven die nu bijna twintig jaar later nog steeds boeien.

R. Van 't Erve

Nietzsches Borreluurtje

André Klukhuhn

“Verschrikkelijke eenzaamheid van de laatste stamgast! Hij wordt van alle kanten door de muren aangestaard. Gieren zweven boven hem.

En zo roept hij naar de barkeeper: Geef mij vergetelheid! Vergetelheid!”

(vrij naar Friedrich Nietzsche)

Menig drinker voelt zich gehinderd en zelfs bedreigd door de vreselijke gevolgen die alcoholgebruik naar verluid kan hebben. Met elke slok schijnen er immers miljoenen hersencellen tegelijk het loodje te leggen. Maar omdat desondanks het verlangen naar alcohol even moeilijk te weerstaan blijft, is er, met name in intellectuele kringen waarin het bezit van onaangestaste hersenen hoog wordt gewaardeerd, grote behoefte aan een filosofische rechtvaardiging van het plezier in het drinkgelag, van namiddags borreluurtje tot nachtelijke slempartij. Nu is die rechtvaardiging meer dan een eeuw geleden al gegeven door Friedrich Nietzsche, en dat is de minste niet, hoewel hij zelf een hartgrondige hekel had aan sociale contacten en kroegpraat, en zelden of nooit dronk: ‘Eén glas wijn per dag is voldoende om van mijn leven een tranendal te maken.’

In de opvatting van Nietzsche wordt het toneel van het leven beheerst door het dramatische kooigevecht tussen twee driften, belichaamd door de halfbroers Dionysus, god van de wijn en de roes, en Apollo, god van de orde en de bezinning, zonen van Zeus. De dionysische roes betreft de meeslepemde extase van het chaotische, zichzelf scheppende en vernietigende leven, zo tomeloos en afrondelijk dat het de mens niet is gegeven die zonder verschrikkelijke gevolgen te kunnen doorstaan. Wat er daarom tegenover gesteld moet worden is de koele, heldere, apollinische droom, de vorm waarin het van zichzelf vormloze dionysische wordt gegoten, of de sluier waarin het niet direct te aanschouwen dionysische zich hult, het masker waarachter het zich verbergt. In de theoretische reflectie van het apollinische wordt, kortom, de extatische roes van het dionysische geobjectiveerd of voorstelbaar en aanschouwelijk gemaakt.

Maar, vervolgt Nietzsche, met het verschijnen van Socrates, de eerste uitgesproken theoretische mens, heeft Apollo in de bloedige strijd te zeer de overhand gekregen. Sedertdien heeft de mens van zijn meningen, ideeën en theorieën keiharde, gevoelsbestendige voorstellingen gemaakt, waarmee het pijnlijke en angstaanjagende dionysische in een wurgende houdgreep kan worden genomen, maar heeft tegelijk daarmee het bruisende en scheppende leven volledig buitengesloten. Om in plaats van zijn theoretische, klimaatbeheerste bestaan weer een chaotischer, maar als zinvoller ervaren leven te kunnen leiden, zou de mens in het tweegevecht tussen de beide goden zonen Dionysus de helpende hand moeten reiken door de veel te rigide apollinische standpunten en meningen overboord te zetten. Want meningen, schrijft Nietzsche, ‘lijken op een huid, die iets verraadt, maar méér nog verbergt’, elke mening is ook een schuilplaats die weer verlaten, een masker dat weer afgeworpen moet worden. De belangrijkste taak van de mens bestaat daarom uit het herzien van zijn meningen, het herwaarderen van zijn waarden, steeds weer opnieuw - ‘Ik ben dat, wat altijd zichzelf moet te boven komen’.

Als Nietzsche dan uitlegt hoe dat ‘zichzelf te boven komen’ precies moet gebeuren, schrijft hij: ‘Aan het bouwwerk van de begrippen werkt oorspronkelijk, zoals wij zagen, de taal, en in later tijd de wetenschap. Dat ontzaglijke balk- en plankenwerk van de begrippen, waaraan de behoeftige mens zich vastklampt terwijl hij zich door het leven slaat, is voor het bevrijde intellect alleen maar een rek en een stuk speelgoed voor zijn stoute kunstjes: en als hij het stukslaat, door elkaar gooit, op ironische wijze weer in elkaar zet, de vreemdste dingen aan elkaar parend en de meest nabije van elkaar scheidend, openbaart hij dat hij die hulpmiddelen van de behoeftigheid niet nodig heeft en dat hij nu niet door begrippen, maar door intuïties wordt geleid.’

En hoewel Nietzsche dat zelf niet met zoveel woorden zegt is het duidelijk wat hij bedoelt: om het ‘ontzaglijke balk- en plankenwerk van begrippen’ neer te halen en door elkaar te gooien is het nodig Apollo te verdoven en Dionysus te sterken met wijn en bier. De spijkers, schroeven, touwen en lijn waarmee de hele constructie van ideeën en meningen bij elkaar wordt gehouden, blijken zeer goed oplosbaar in alcohol, zodat wie standvastig en in het bezit van een verzameling versterkte ideeën de kroeg betreedt, er wankelend onder het gewicht van een mooie voorraad losse bouwmaterialen weer uitkomt.

De abstracte ideeën en meningen die gesloopt moeten worden, hebben in de materiële wereld hun pendant in de gecompliceerde neurale netwerken die door de hersencellen worden gevormd en ook deze laatste hebben dus gelijkelijk te lijden van het dionysische ritueel. Maar na de gebruikelijke periode van geestelijk en lichamelijk herstel - ook hersencellen kunnen zich herstellen - kan het bevrijde intellect met de losse bouwmaterialen weer nieuwe en interessante ideeën en theorieën optrekken. ‘En in dat oneindige universum’, schrijft Italo Calvino in een van zijn Memo’s voor het volgende millennium, ‘openen zich steeds andere wegen om te verkennen, heel nieuwe of heel oude, stijlen en vormen die ons beeld van de wereld kunnen veranderen...’

Dionysus een zoon van Zeus en Semele

Let Op De Belletjes!

DJ ‘Rudy’ Rudie

Het exotische geluid dat de bijna negentigjarige Yusef Lateef nog altijd aan zijn tenorsaxofoon (en aan een dozijn andere instrumenten, zoals hobo, dwarsfluit, zee-schelpen) weet te ontlokken, levert de ideale zomermix voor de liefhebber die een goed glas in samenhang met passende achtergrondjazz weet te waarderen.

De dj die voor het aanbrengen van dit muzikale geluidsbehangetje werd ingehuurd, komt in het geval van Lateef oog in oog met een duizelingwekkende mère à boire te staan. Proberen om op één avond zestig jaar jazzgeschiedenis samen te ballen is uiteraard een schier onmogelijke opgave. Na lang wikken en wegen en in samenspraak met een representatief panel van ‘Lateef-freaks’ werd dan ook besloten om de aanvankelijke pretentie van volledigheid te laten varen.

Wat de luisteraar in Schiller uiteindelijk wordt voorgeschoteld, zijn puur de highlights uit een imposante loopbaan. Natuurlijk krijgt zijn ‘ruige’ periode, toen hij bij het fijnproeverslabel Savoy onder contract stond (1948 – 1957), volop de ruimte. Wie luistert naar het bezwerende Morning, dat als aftrap van dit retrospectief zal fungeren, hoort een sjamaan aan het woord. Als hard-bopper kon deze blazer

jarenlang uit de voeten bij het Original Jazz Label, al waren de ludieke jaren zestig voor iemand die altijd al graag in opzichtige gewaden van Afrikaanse snit gekleed ging vanzelfsprekend helemaal als ‘zijn ding’. Logisch dat er twee platen van hem bij het hippe Impulse!-label van de persen rolden, waarna hij zichzelf vervolgens met huid en haar aan het prestigieuze Atlantic-label uitleverde.

Wie het oeuvre van deze alleskunnende rietblazer in ogenschouw neemt, moet onwillekeurig aan de welbekende ‘kat met negen levens’ denken. Volkomen terecht, en heus niet alleen omdat cat het Amerikaanse slang-woord voor jazzmuzikant is. De man werd bekend onder maar liefst drie verschillende namen. Hij kwam ter wereld als William Emanuel Huddleston, maar mat zich rond zijn dertigste de beter bekende artiestennaam Bill Evans aan. Omdat pianist Bill Evans daar niet bepaald gelukkig mee was (en om de verraagde compleet te maken: er is inmiddels een funksaxofonist die ook... Bill Evans heet!) opteerde ‘onze’ copy cat voor het islamitische pseudoniem Yusef Lateef. Drie jaar geleden schitterde Yusef Lateef voor het eerst na zeventwintig jaar weer op de planken van het Amsterdamse Bimhuis. Sommige bezoekers wa-

ren na afloop helemaal kapot. De fansite www.draaiomjeoren.nl gewaagde van ‘een magistraal concert, met een intens genietend publiek, dat na een donderend applaus een mooie toegift gepresenteerd kreeg in de vorm van een hoekig gestileerd stuk.’

Er zou heel veel meer over deze opmerkelijke musicus te melden zijn, maar één noot van Yusef Lateef zegt meer over zijn muziek dan duizend woorden. Een kleine luistertip tot besluit: let op de belletjes! Weinig muzikanten laten de belletjes zo subtiel rinkelen als deze mystiek swingende grijsaard

Verder luisteren:

- Prayer To The East (Savoy SV-0210), 1957
- Eastern Sounds (OJC 612), 196
- The Blue Yusef Lateef (Atlantic 82270), 1968
- Tenors (octet met o.a. Archie Shepp) (YAL 977), 1992
- In Nigeria (YAL 707), 1983
- The World At Peace (YAL 753), dubbel-cd, 1995

Het Schiller Zomer Spel

Karin Groet

- ☀️ wat is je favoriete zomerdrinkje, en op welke plek drink je dat graag?
  - 📖 welk boek gaat er mee in je vakantiekoffer?
  - 💡 wat was je goeie idee vandaag?
  - 📖 met welke schrijver zou je graag op vakantie gaan?
  - ☕ wat is jouw leuke openingszin tegen 'n onbekende aan de cafétafel?
  - 🗨️ bedenk en teken zelf een vraag!
  - 🎵 wat is (behalve natuurlijk het Schiller-lied) je favoriete zomernummer?
  - 🦋 wie was je held vandaag?
  - ☁️ als je nu niet fijn in café Schiller zat, waar zou je dan 't liefst willen zitten?
  - 🌊 welke vakantie viel ooit in het water?
  - 📰 wat vond jij vandaag goed nieuws?
  - 🗺️ wat mis je (behalve café Schiller) 't meest als je op reis bent?
- veel plezier en een mooie zomer! ☀️ karin groet